

Anglické děti o lásce

Jiří RAMBOUSEK

Před Vánocemi 1974 jsme s přítelem Igorem Zhořem rozesílali společnou novoročenku – byl to malý výbor z nevelké knížky *Bůh žehnej lásce* (*God Bless Love*, London, Collins 1972), obsahující výroky anglických dětí o lásce a sexu. Sedmdesátá a osmdesátá léta minulého století byla v Československu dobou konjunktury osobních nebo rodinných péefek. Za normalizace využívali této formy vánočního pozdravu s oblibou lidé, kteří byli vyhozeni ze svých míst, postižení zákazem publikování nebo jinak pronásledováni. Aspoň jednou za rok tak dali svým přátelům a známým najevo, že jsou naživu a že trvá i odmítavý vztah k tehdejšímu režimu, který si osoboval právo určovat, kdo smí pracovat ve školství, či kniha smí vyjít a kdo smí vyjet za hranice. V Brně takové odbojné a jinotajné novoročenky rozesílali Jan Skácel, Milan Uhde, Jan Trefulka, Ludvík Kundera, Oleg Sus, Vilém Reichmann a mnozí další. Ludvík Kundera později věnoval péefkám kapitolu ve svých memoárech *Různá řečiště* (b).

Igor Zhoř zařídil vytištění naší PF 1975 ve sprátené tiskárně, takže novoročenka mohla přinést i ukázkou dětských kreseb, které knížku doplňovaly. Dětských výroků bylo v péefce jen pár, byl to malý sešitek, i s obálkou tuším osm stránek. Péefku jsme poslali také do redakce časopisu *Jonáš*, měsíčníku Klubu spřízněných duší divadla Semafor. Několik výroků anglických dětí bylo otištěno v nejbližším čísle *Jonáše*, kde si je přečetl známý prozaik, který pak projevil zájem zařadit je jako motta kapitol do chystaného románu, ale posléze se rozhodl jinak. Někteří adresáti novoročenky nám napsali, že by si přáli poznat onu anglickou knížku blíže. Pisatelům jsem tehdy slíbil, že svůj malý výbor rozšířím a přeložím knížku *God Bless Love* celou.

Svůj slib jsem splnil o dva roky později, v roce 1976. Tehdy se ještě k tisku úředních vyhlášek, školních časopisů a učebních textů zhusta používalo cyklostylů. Text se napsal na psacím stroji na speciální blány a na cyklostylu se pak „vytočil“ potřebný počet výtisků. V minulém režimu byly blány i cyklostyly přísně evidovány, protože cyklostylování byla nejsnazší cesta, jak vytisknout necenzurovaný text – byť jen na žlutý a hrubý cyklostylový papír. Podobná situace byla už za nacistické okupace. Ilegální protinacistický časopis *V boj*, jehož nedávná reedice má téměř 1 900 stránek, byl celý tištěn na cyklostylech. Už nevím, jak jsem sehnal blány, papír a cyklostyl (patrně v družstvu Dlažba, kde jsem byl tehdy zaměstnán), ale jisto je, že jsem pomocí sešivačky a barevných čtvrtků (použitých jako obálka) vyrobil asi stovku výtisků svého malého

samizdatu Bůh žehnej lásce! Prátelům jsem je rozesílal a rozdával koncem listopadu 1976.

* * *

Po letech nyní znovu přicházím s podstatným výběrem z knížky *God Bless Love*. Myslím, že nápady a úvahy anglických dětí nijak nezestárlý. Knižka se mi dostala do rukou víceméně náhodou. Jako dárek nám ji při svém zájezdu do Brna přivezli členové ochotnického divadelního souboru Youth Theatre Workshop z Redbridge, což je jedna z londýnských čtvrtí. Tím, že jako dar pro členy brněnského kolektivu Pírko koupili více výtisků této knížečky, vykonali účastníci zájezdu zároveň dobrý skutek, protože editorka se zřekla honoráře a celý výtěžek byl určen Asociaci pro pomoc postiženým dětem (Invalid Children's Aid Association).

Pořadatelkou sborníčku *God Bless Love* byla dnes jednaosmdesátiletá divadelní, filmová a televizní herečka a autorka mnoha knížek pro děti Nanette Newmanová (nar. 1934), choť známého herce a režiséra Bryana Forbese (1926–2013). Vydala také několik úspěšných knih o vaření, „kuchařek“. Forbesovi měli dvě dnes už dávno dospělé dcery, Sarah (nar. 1956) a Emmu (nar. 1965). Že by se měla mezi anglickými dětmi do jedenácti let uspořádat anketa o jejich názorech na lásku a vztahy mezi lidmi, napadlo Newmanovou ve chvíli, kdy zaslechla, jak se večer v postýlce modlí mladší dcera Emma. Modlitbičku si Newmanová zaznamenala a použila ji při volbě názvu knížky a jako její motto. Následovala anketa, které se zúčastnily děti z veřejných i soukromých škol a z různých sociálních vrstev. Ze škol a od přátel z celé Anglie dostala Newmanová tisíce dětských názorů a obrázků, z nichž pak vybírala pro svou knížku. Vybrala asi dvacet kresbiček a více než čtyřicet dětských výroků, které v malé čtvercové knížce otiskla tak, jak je děti napsaly, jako faksimile různých typů dětského rukopisu. Starší dcera Sarah Forbesová nakreslila pastelkami předšádku knížky a byla také autorkou návrhu na barevný potisk desek knihy. Při výběru se pořadatelka řídila především snahou udržet text na rozmezí mezi býstrým dětským vhledem do světa dospělých a nežádoucími projevy předčasné zmoдрělosti.

„Těm čtenářům, kteří si myslí, že výroky dětí jsou méně významné než slova mnohem starších politiků a státníků,“ poznamenala Nanette Newmanová v předmluvě, „mohu říct jen tolik, že přednosti dětí je podle mého názoru jejich zvyk jít bez jakýchkoli obav, frází a ohledů přímo k jádru věci.“

Nakonec několik poznámek k překladu do češtiny. Anglický pravopis má podobně jako náš četná úskali, a tak je v textech knížky *God Bless Love* množství charakteristických pravopisných chyb. Nebylo by těžké nahradit v překladu tyto chyby takovými, jakých se dopouštějí děti naše. Uvědomil jsem si však, že věty jako „*Pámbu nemyluje lydi jako Gillian ktorej bere jinejm lydem gumi*“

na gumování“ působí v tištěné podobě nezvykle a chybný pravopis příliš odpoutává pozornost od obsahu sdělení. Proto se v překladu většinou pokouším napodobit pouze dětské slohové neobratnosti a hovorový styl projevu, pravopis však ponechávám až na několik výjimek vcelku v mezích běžné normy. Psaní čárek má v angličtině jiná pravidla než v naší mateřštině, ale dětské pisatelé naší knížky interpunkci většinou vynechávají. Ve svém překladu se také nedržím pravidel a píšu čárky jen tu a tam, kde je třeba zvýraznit členění vět.

* * *

*Bůh žehnej mé sestřičce
A Bůh žehnej mamince a tátovi
Bůh žehnej mým hračkám a kamarádkám
A každému člověku na celém světě
A Bůh žehnej lásce*

Motto knížky

Zamilovanej je ten, koho vyfotografujou před kostelem.

Eric, 5 let

Láska je důležitá, poněvač kdyby lidi nemilovali jeden druhýho, nebyli by pak vůbec žádný lidi.

Lynn, 7 let

Vím, že maminka a Tاتا se milují protože mu máma dělá každý den k večeři maso jaký má rád.
Theresa, 8 let

Člověk musí milovat svého malinkého bratříčka, protože von by jinak dostal větry.
Alice, 4 roky

Věrná láska je když něco umře a vy na to pořád vzpomínáte jako já na svého křečka.
Bobby, 5 let

Moje želvička se zamilovala, ale unavilo ji to a pak spala asi čtyry roky. Myslím, že láska člověka unaví a nejvíc asi unaví staré paní. Ty taky tak dlouho spí.
John, 5 let

Myslím že pámbu udělal příliš moc lidí.
Eric, 7 let

Člověk může milovat jen věci co jsou blízko nemůže milovat země a moc lidí najednou.
Rose, 6 let

Někdy si myslím, že miluju všechno a každého, ale vím, že to není pravda.
Soraya, 9 let

Kdyby tak celý svět byl udělaný z Lásky.
Louise, 7 let

Sex je jedna část lásky, ale ne zrovna moc dobrá.
Joanna, 6 let

Máma říká, že táta je zamilovaný do svého auta a já až vyrostu budu mít autáky dva.
Roger, 6 let

Viděla jsem jednu knížku se všema téma obrázkama o zamilovanosti a tak a myslím, že k tomu vždycky musíte mít vajíčka.
Vera, 5 let

Láska je těžká věc zvlášť láska k lidem který nemáte moc rádi.
Deborah, 10 let

Z lásky dostanete hrozný kašel.
Peter, 5 let

Já bych se rád oženil se svým pejskem. Ale to není dovolený, že ne?
Bruce, 5 let

Moje kočka se zamiluje a nechodí v noci vůbec domů a pak přivede spoustu koťat.
Henry, 6 let

Moje tetička se zamiluje když jedeme na dovolenou ale pak se jí to přestane líbit a hrozně brečí.

Leonard, 6 let

Jednou jsem viděla, jak se někdo zamiloval v jednom autě. Ale to auto stálo.

Sally, 7 let

Já bych se nechtěl zamilovat protože holky mají uhry a pořád si šuškaží.

Norman, 6 let

Myslím, že když milujete, musíte na poště nakoupit kolky a pak jít k doktorovi a ten vás zadarmo vdá.

Martha, 6 let

Já vím, co je to Láska. Je to ta věc co ji pořád prodávají v televizi.

Clara, 4 roky

Nemyslím, že by měly bejt tak bohatě vyzdobený kostely, když jsou chudý lidi.

Fiona, 11 let

Když jíš bonbóny v kostele, farář to řekne Ježíškovi.

Robert, 5 let

Moje babička mluví vždycky v neděli v kostele s Ježíšem. Ostatní dny je v herně a hraje loto. Ale Ježíš někdy bydlí i v herně.

Charles, 5 let

Když jdete do kostela a hodíte do krabičky peníze, pámbu vás za to miluje.

Florence, 7 let

Prál bych si, aby se Ježíš vrátil a zastavil války protože myslím že už toho všichni mají dost.

Alan, 7 let

Modlila jsem se celý rok, aby pámbu skončil všechny bitvy a války, ale neudělal s tím nic – doted'ka.

Zarah, 7 let

Jsem hrozně smutná kvůli dětem co ztratily ve válce rodiče a všechny příbuzné a ráda bych je milovala ale v novinách nikdy nejsou jejich jména.

Liz, 7 let

Někdy když je moc válek je Láska na příděl.

Tessa, 8 let

Prála bych si, aby vyhlásili lásku místo aby vyhlašovali válku.

Deirdre, 11 let

Je mi smutno, když Máma bouchne dveřma, jde ven a nechá tam Tátu, kterej potom brečí.

Tessa, 4 roky

Máma odešla pryč i když jsem ji měl rád.

Michael, 6 let

Láska je něco, z čeho jsem smutnej.

Mír. Máma a táta mají rádi mír, ale nemají ho moc často.

David, 7 let

Maminka říkala, že by se nechtěla po druhý vdát protože jsou s tím jenom samý trable.

Shirley, 5 let

Každěj má rád malýho Ježíška, i můj strejda a voba bratři, ale já né. Mám nejradši tři krále poněvač ti donesli Ježíškovi dary

John, 5 let

Když jsem byl menší, měli jsme doma děťátko. Byl to malej bratříček, ale nerad se budil a myslím, že ho dali o Vánocích pryč, ale jistě to nevím. Můžete se jich zeptat.

George, 8 let

Kdybysem byl pámbu šel bysem do všech těch zemí a řekl bysem: Milujte se navzájem a přestaňte bejt lakomí!

Raj, 9 let

Mám rád každýho a všechno, dokonce i mravence. Bůh stvořil mravence abysme je měli rádi a né abysme je zašlapávali.

Ronald, 7 let

Jednou se mi zdálo o vánočním stromečku kterej lidi popravovali.

Sally, 8 let

O lásku se musíte starat. Jestli to nebudete dělat, tak se vám pokazí.

James, 5 let

Král Jindřich Osmý se mockrát zamiloval a nakonec mu museli useknout hlavu, protože moc ztloustl.

Sidney, 7 let

Přála bych si, aby slovo láska vyměnili za nějaké jiné, protože se říká moc často a říkají ho špatný lidi.

Amanda, 6 let

Je to škoda, že se musíme zamilovat do kluků poněvač nás pořád jenom štípou.

Beryl, 7 let

Byl sem pětkrát ženatěj ponejvíc se svou maminkou ale jednou sem se oženil s tou holkou co mi dala žvejkačku ale to bylo na prázdninách.

Leslie, 7 let

Moje velká sestra se zamilovala a šla na to místo, co se vdává a žení. Ale myslím, že všechny ty poplatky jim nezaplatila. Řekla, že to za to nestojí.

Malcolm, 7 let

Moje sestra pořád píše Ježíškovi a von jí posílá čokoládový bonbóny a jednou jí poslal dvě krabice za jeden den ale vona mi nechce říct na jakou adresu se má psát.

Ian, 6 let

Pámbu miluje každýho kdo je hodnej jako například já a moje kamarádka Lucy ale né lidi jako je Gillian ktorej bere jinejm lidem gumy na gumování.

Katy, 5 let

Říkám svý Modlitbičky s vtevřenejma vočima a tak můžu slyšet co říkám.

Robin, 5 let

